

FADİME BALTACIOĞLU'nun Ankara'daki Resim Sergisi

BEN Baltacıoğlu ailesini otuz dört yıl beri tanıyorum. YENİ A DAM'da Baltacıoğlu ile birlikte yıllarca çalıştım. Fadime, Baltacıoğlu'nun kızıdır. Bugün Mahmut Cuda, Ali Çelebi, Sabri Fetah gibi büyük ressamların «İstikbalin büyük sanatçı» dedikleri Fadime henüz dünyada yoktu. Baltacıoğlu'nun yetmiş iki erkek çocuğu vardı. Onun için zaman zaman:

— Allah'tan en büyük dileğim bir kız çocuğum olmasıdır, derdi kendisine.

— Kız çocuğumu için bu kadar çok seviyorsunuz, denilince de:

— Çünkü kız çocukları babalarını unutmazlar derdi.

Günün birinde de Baltacıoğlu'na şu soruyu sormuşturdum:

— Büyük adam deyince ne düşünürsünüz. O da:

— Artisti düşünürüm, demisti.

Baltacıoğlu sanatın yaratıcılığına, sanatsız ne bilim, ne de tehsif olamayacağına inanan insan dır.

YAZAN:

Mahmut YURTER

Bundan on sekiz yıl önce Fadime dünyaya gelmişti. Ertesgün Baltacıoğlu İstanbul'dan Ankara'ya dönünce komşuları ona bir kız çocuğunun dünyaya geldiğini müjdesini vermişlerdi. Baltacıoğlu hemen ot otomobile binip Cebeci'ye orada oturma yerinde özlediği kız çocuğunu bulmuştu.

Fadime baba evinde ana kucagında büyüyordu. Bu ev herhanğı babanın evi, bu kucak da her hangi ananın kucacı değildi. Baba yalnız bilim adamı, yalnız sosyolog, pedagoğ değildi. Ana da herhangi müzik öğretmeni değil müzik duyuncu, edebiyat duyuncu olan bir sanatçı idi. İşte Fadime'nin içinde büyüdüğü yuva böyle bir yuva idi. Duvarlarındaki havasına kadar plâstik sanat eserleriyle, müzik melodileri ile dolu olan bir yuva idi. Bu yuvanın yaşayışında din ile birlikte dil sanat eserleri en geniş alanı kaplıyordu. Fadime'nin Allah'ın gönderdiği o yükksek sanatçı doğuşu bu yuvanın içinde yoğuruldu.

Fadime henüz iki buçuk yaşına basmıştı. Durmayıp resim yapıyordu, insan resimleri çiziyordu. Baltacıoğlu resim, dekor, hat talik gibi sanatlarla uğraşmış bir insandı. Ayrıca dünyayaca tanınmış bir «grafolog» yazı bilgini. O Meşrutiyet'in ilk yıllarında resim öğretimi usulünde devrim yapmış bir insan. O tarihte Maarif Nezareti tarafından yayınlanan Resmin Usulü tedrisi, adlı kitabın, bir de Resim ve terbiye

adlı kitabın yazarı. Ayrıca güzel Sanatlar Akademisinde yıllarca esere, resim pedagoğis dersleri vermiş, sanat resim, çocuk, nedir biliyor.

İşte sanatla ilintisi bu kadar çok olan bu baba iki buçuk yaşındaki çocuğunun karaladığı portrelere bakıyor. O biliyor ki çocuklar okulama üç buçuk yaşında resim yapmaya başlarlar. Oysaki Fadimecik bu işe iki buçuk yaşında başlamıştır. Sonra üç buçuk yaşındaki çocuklar göz ya parken bir tek çizgi çizerler. Oysaki Fadimecik göz yaparken tam beş çizgi çiziyor! Gerçek bu iken bu çocuk okula gittikten sonra resim derslerinden ve beş, ya altı numara alıyor. O kadar da değil. Durmayıp ezberliyor. Geceleri, gece yarısından sonra ikilere kadar ezberliyor kurbaga iskeletleri çiziyor!...

Kızının bu acıklı durumu karıştırdı baba çok üzüntü duyuyor. Günün birinde hıncın içüncü sınıfına geçmek üzere olan çocuğunu okuldan alıyor. Fadime ressam olacak, ressam olmak için yaratılmış diyor.

Baltacıoğlu ressam olacağına inandığı kıızı için hoca düşünüyor. Bu hoca kim olabilir diye düşünüyor. Çok iyi tanıdığı, çok inandığı ressam Mahmut Cuda'ya başvuruyor. Cuda bu işi üzerine alıyor. Gerektiği gibi davra

lıyor. Fadime'nin eserlerine el sürmüyor. Yalnız onu uyarıyor, koruyor. Fadime bu hürriyet havası içinde durmayıp çalıyordu. Her defasında yepyeni bir anaya yışla, yepyeni bir eserle ortaya çıkıyor. Cuda üç aylık hocalıktan sonra Fadime'ye şunu diyor: — Fadime artık sen ressam oldun. Ders almayı ihtiyacın kalmadı senin.

Fadime kendi kendine çalışmaya devam ediyor durmayıp yapıyor. İlk sergisini Beyoğlu'nda açıyor. Eserleri sanat adamları tarafından çok beğeniliyor, övülüyor. Büyük üs-atlar Fadime'nin Akademiye gönderilmesini istemiyorlar, Fadime'nin yetiştirilmiye ihtiyacı yok, o kendi kendini yetiştiriyor diyorlar.

Fadime Beyoğlu'nda ikinci bir sergi daha açıyor. Eserleri ile yakından ilgilenen İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi profesörü savın Bedi Şehsuvaroğlu Tıp Tarihi Enstitüsünde bir salonda tablolarını sergilemesini Fadime'den istiyor. Bu bilim adamının, ayrıca Prof Süheyl Ünver'in gös verdiği ilgi Fadime'nin yaratıcı verliğini büsbütün artırıyor. Sırdı Ankara'da dördüncü sergisini açmış bulunuyor. Bu sergi için Halkevleri merkezindeki salonu veren Genel Başkan Tahsin Banuoğlu'nun gösterdiği ilgiyi saygı ile anmak bir borçtur.

Fadime Baltacıoğlu'nun sanat anlayışına gelince: Bu genç sanatçı klâsik anlayışa saplanıp kalmağı değil. Bir takım lar gibi de tabiat dışı deformasyon oyunları yapan bir yıkıcı da değildir. Fadime tabiatı, gerçek büsbütün yoğumsamadan anlama çiden yaratıcılığın arayan bir sanatçıdır.

★

Fadime'nin Halkevleri Genel Merkezinde açtığı bu sergide hocası Mahmut Cuda'nın çok değerli bir kaç eseri de sergilenmiştir. Bundan başka Türkiye'nin tanınmış hattatlarından birisi olan babası İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun Mustafa Rakım çağında mevdana getirdiği sekiz tane celi vazı larhası da sergilenmektedir. Hattatlık denilen bu plâstik sanat eserlerinin memleket adamlarının kültür, milliyet, Türk plâstik sanatlarının üstünlüğüne inanan fikir adamlarının görmesi çok faydalı olacaktır. Baltacıoğlu'nun sergilenen eserleri arasında ırrızka alellah larhası ile ya Hazreti Pir Bektaş Veli larhası, bir de bir besmele larhası dikkati çekmektedir.

Sergi ay sonuna kadar açık kalacaktır.

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tarihi

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTFDM0100206